

DIFERÈNCIES ENTRE HOBBS I LOCKE

Hobbes i Locke comparteixen el paradigma contractualista en filosofia política, un model que arribarà fins a Rousseau. Però Hobbes teoritza un contractualisme absolutista (amb submissió absoluta de l'individu a l'Estat) i Locke un contractualisme liberal (on l'individu mai no perd la seva llibertat originària) – mentre que Rousseau representa el contractualisme republicà.

La doctrina del contracte és compatible tant amb la monarquia com amb la república; no suposa reivindicar un tipus de govern en particular, sinó que intenta explicar com s'articula la relació entre la societat civil i l'Estat. Tots els contractualistes donen per fet que la societat civil preexisteix a l'Estat i que els individus (racional, iguals, competitiu i calculador) van decidir crear l'Estat per tal de viure millor (amb més seguretat i més progrés).

Però els diversos teòrics del contractualisme discrepen sobre les causes que van portar els humans a crear l'Estat, sobre els límits del pacte i sobre les circumstàncies que fan possible la legitimitat del fet de pactar.

Per això tant un partidari de l'absolutisme com un liberal poden ser contractualistes encara que tinguin serioses diferències sobre el sentit i les conseqüències del contracte.

Esquemàticament, les diferències entre Hobbes i Locke són especialment significatives en cinc grans àmbits.

1.- Sobre la naturalesa humana

- Per a Hobbes els humans no són animals socials, en l'estat de natura són brutals, agressius, egoistes. Un humà és un ésser constituït per desigs brutals que no sap ni pot controlar per ell mateix. És el poder de l'Estat el que ens disciplina i ens fa socials.
- Per a Locke l'home és per naturalesa un animal social, ja en la naturalesa hi ha relacions de col·laboració. Els humans són subjectes de dret, perquè el dret està en la naturalesa de les relacions socials.

2.- Sobre la vida en l'estat de natura

- Per a Hobbes la vida humana en l'estat de natura és 'pobra, brutal, desagradable i curta'. L'estat de natura és un estat de guerra.
- Per a Locke, la vida en l'estat de natura, tot i ser insegura era pacífica, bona i agradable, en la mesura que els humans complien les seves obligacions i mantenien les seves promeses. En l'estat de naturalesa hi pot haver guerra però també hi ha llibertat i igualtat. En l'estat de naturalesa, els individus gaudeixen de dos poders (el d'assegurar la pròpia conservació i el de

castigar a qui amenaci la seva vida) i d'un dret fonamental (el de la propietat privada, limitada a allò que és necessari per a la pròpia conservació).

3.- Sobre la llibertat en l'estat de natura

- Per a Hobbes, la llibertat en l'estat natural és absoluta. En la natura tot home té dret a tot, d'aquí que la vida sigui insegura.
- Per a Locke hi ha un dret natural que fins i tot en l'estat de natura m'impedeix envair la propietat dels altres i això no significa cap limitació de la llibertat.

4.- Sobre el paper dels drets

- Per a Hobbes quan atorguen drets a l'Estat-Leviatan, els individus perden els drets individuals i reben, a canvi, la seguretat i la protecció. L'obligació del individu davant l'Estat és l'obediència. Per això no hi ha drets per als rebels (per als qui violen el contracte).
- Per a Locke els humans tenen drets per naturalesa (la llibertat individual i la propietat privada) i poden oposar-se violentament a qualsevol que intenti oprimir-los. Ningú no té per naturalesa el dret a oprimir a un altre i existeix un dret de resistència contra les injustícies (cap. XIX del *Segon Tractat sobre el govern civil*).

5.- Sobre el pas de l'estat de naturalesa a l'estat social

- Per a Hobbes és la misèria i la inseguretat (la por) allò que fa que els humans passin de l'estat de naturalesa a l'estat social.
- Per a Locke en l'estat de natura hi ha també 'drets naturals'; com a molt el que ens fa passar d'estat de natura a estat social és el desig d'assegurar la propietat, progressar i de tenir millors condicions de justícia. El pas a l'estat social és degut no a la por sinó a la necessitat de prevenir l'escassetat.